

Technische vragen BBB

Lopende regelingen & effecten:

- Er lopen momenteel al een aantal opkoopregelingen. Op pagina 17 staan de ervaring cijfers van MGA1 benoemd. En de verwachte reductie op basis van de aanmeldingen op de huidige opkoopregelingen LBV/LBV+.
 - Kan er overzichtelijk weergegeven worden wat er op dit moment al gerealiseerd is, wat er verwacht gerealiseerd gaat worden met de huidige aanmeldingen en wat dit bijdraagt aan de te behalen reductiedoelen in Limburg? Hierbij graag ook benoemen voor welke reductie opgave we nog staan en concrete mogelijkheden hoe deze reductie doelstelling te behalen.

Dit betreft een rijksregeling en daarom beschikken we niet over dit overzicht. Wij zijn hier niet toe bevoegd.
 - Hoe is de reductieopgave van 3 kton tot stand gekomen?

Om de omgevingswaarden landelijk te behalen is een reductie van 39 kton nodig. Op basis van berekeningen in opdracht van het Rijk is bepaald dat Limburg 3 kton moet bijdragen. Deze reductieopgave was één van de vereisten in het NPLG. Met het vervallen van het NPLG is die opgave ook komen te vervallen.
 - Klopt het dat deelnemers aan de LBV\LBV+ vanuit de provincie wordt voorgesteld om de 15% stikstofruimte die zij voor nieuwe activiteiten mogen inzetten deels of gedeeltelijk te laten vervallen? En zo ja, waar wordt deze ruimte voor gebruikt?

Ja, dit klopt. Het is aan de eigenaar/vergunninghouder of en waarvoor hij deze ruimte wil gebruiken. De ruimte kan alleen gebruikt worden als de gemeente dit via het bestemmingsplan en evt omgevingsvergunningen mogelijk maakt.
 - Idem voor de op handen zijnde MGB regeling. Kan het huidig beschikbare budget voor de MGB regeling nog worden verhoogd?

In de MGB is een vergelijkbare regeling rondom de 15% opgenomen. Het budget voor de MGB kan worden verhoogd indien extra middelen vanuit het Rijk hiervoor beschikbaar komen.

- Kunt U een overzicht geven van het aantal ondernemers dat interesse toont/meedoet met de lopende (rijks-) extensiveringsregeling en verplaatsingsregeling en welk effect dit heeft op de doelstellingen?
Dit betreft een rijksregeling en daarom beschikken we niet over dit overzicht.
- Wanneer er in een gebied veel stoppende agrarische bedrijven zijn, hoe zit het dan met de opgave voor de blijvers in dit gebied?
Bij veel deelnemers heeft dit uiteraard invloed op het behalen van de opgave. Echter is er zo niets te zeggen over de omvang van dit effect. Het is gebiedsafankelijk en afhankelijk van het aantal stoppers, het aantal blijvers en vele andere factoren.
- Zijn de effecten op de industriële bedrijven die hiervoor inmiddels een financiële ondersteuning toegezegd hebben gekregen ook al ingerekend, en hoe groot is deze verwachte emissie beperking?
Deze worden ingerekend op het moment dat de emissieverlaging daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. Dat overzicht hebben we momenteel nog niet, maar zal zeker meegenomen (doorgerekend) worden in de verdere uitwerking van het LOS.

Effectiviteit maatregelen:

- Vanaf pagina 15 worden verschillende maatregelen en instrumenten benoemd. Kan er voor deze maatregelen/ effecten onderbouwd worden op welke manier ze bijdragen aan de reductie doelstelling per N2000 gebied en hoe dit geborgd is en hoeveel middelen hiervoor beschikbaar zijn? (Per maatregel).
Dit zal in de verdere uitwerking van het LOS inzichtelijk gemaakt worden. Vaak zal dit om indicatieve berekeningen gaan.
- Op pagina 31 staat een tabel met maatregelen en de verwachte bijdrage aan het doel bereik.
 - De effecten van de maatregel staat met plusjes aangegeven. Kan deze tabel gespecificeerd worden waarop de effectiviteit van de maatregelen is gebaseerd, welke instrumenten/ technieken worden gebruikt bij de betreffende maatregel? En in welke mate de maatregelen realistisch toepasbaar zijn?
Dit zal in de verdere uitwerking van het LOS inzichtelijk gemaakt worden. Vaak zal dit om indicatieve berekeningen gaan.

- Op pagina 41 staat: “Om onze juridische denklijn -met een geborgd maatregelenpakket per gebied vergunningverlening weer mogelijk maken – te toetsen, gaan we de aanpak voor een prioritair Natura-2000 gebied door een extern ecologisch bureau met juridische expertise laten beoordelen. We willen met deze ‘second opinion’ nagaan of de maatregelen per gebied inderdaad voldoende zijn om te borgen dat de verslechtering stopt en op termijn de instandhoudingsdoelen van het betreffende gebied worden gehaald.”
 - Wanneer worden de resultaten hiervan verwacht?
 Deze second opinion zal na de sonderende bespreking op 23 mei verder vorm krijgen. Allereerst gaat het om een toetsing van de juridische denklijn: is de concretisering/uitwerking van het maatregelenpakket (10 generiek en 21 specifiek) voldoende om vergunningverlening weer mogelijk te maken? We willen dan met name ook ingaan op de eisen van monitoring van het doelbereik. We willen dit voor vaststelling op 1 juli. Een tweede stap in de second opinion vindt plaats op het moment dat er echt een concreet maatregelenpakket ligt voor een specifiek gebied. Op dat moment kan beoordeeld worden of de maatregelen voldoende geborgd zijn en ervoor zorgen dat verslechtering van de natuur wordt tegengegaan en bijdragen aan de instandhoudingsdoelen, zodat vergunningverlening weer mogelijk is.
 - En wordt hierbij ook de effectiviteit per maatregel beoordeelt?
 De effectiviteit per maatregel zal indicatief in de volgende uitwerking van het LOS aangegeven worden. Hiervoor wordt landelijk onder andere ook gewerkt aan een scenariotool. Inzicht in de effectiviteit van de maatregelen is van belang voor de geborgde aanpak en daarmee ook voor de beoordeling in de second opinion. Uiteindelijk zal het effect van de maatregelen goed gemonitord moeten worden. Vandaar dat ook een van de vragen in de second opinion gaat over de wijze van goede monitoring.
 - Wordt hier ook breder gekeken dan de nu voorgestelde maatregelen?
 Mogelijk wordt in de second opinion ook aangegeven wat mogelijke aanvullende/bijsturende maatregelen zouden kunnen zijn. Maar dat is nu niet het uitgangspunt.
- In het stuk staat verschillende keren benoemd dat er gemonitord gaat worden.
 - Op welke manier gaat er gemonitord worden of de maatregelen die getroffen effectief zijn? Op welke manier wordt er gemonitord dat de natuur daadwerkelijk herstelt of niet verslechterd vanaf het moment van aanwijzing en vanaf heden?
 Het idee is dat we op drie manieren te monitoren: de eerste stap is

monitoring of maatregelen conform plan is uitgevoerd. Vervolgens monitoren we of de abiotische effecten plaatsvinden. Tot slot wordt gemonitord of de natuurwaarden verbeteren. Als voorbeeld: Stel er wordt een stuw geplaatst om hogere waterstanden te realiseren om een natte heideterrein te verbeteren. De monitoring betreft dan: 1. Check of de stuw conform plan is geplaatst. 2. Check of de grondwaterstanden conform verwachting verhogen en stap 3. Is monitoring of soorten die horen bij natte heide terugkeren. Die laatste stap kan overigens jaren duren.

- Hoe groot is de verwachte personele inzet voor deze monitoring en is deze beschikbaar?
Dit brengen we in beeld in de uitwerking van het LOS.
- En wat zijn de gevolgen als blijkt dat de maatregelen niet effectief zijn?
Indien maatregelen niet het gewenste effect hebben, wordt gezien waar dit aan ligt en welke aanvullende maatregelen nodig zijn.

Salderen:

- Op pagina 18 wordt benoemd dat emissie ruimte die wordt gecreëerd door het nemen van maatregelen die boven vereisten van de verordening uitgaan, wel zouden ingezet kunnen worden voor nieuwe stallen en/of meer dieren via interne of externe saldering.
 - In welke gevallen zou dit kunnen voorkomen, zijn hier voorbeelden van?
In de Verordening zijn de maximale emissienormen opgenomen voor een dierenverblijf/stal per dierplaats (afhankelijk van diersoort). Voor intensieve veehouderijen is dit meestal een reductie van 85% tov traditionele stallen. Stel dat een ondernemer een stal realiseert met een reductiepercentage van 95%, dan mag hij het emissieverschil tussen 85% en 95% zelf behouden en inzetten voor intern salderen/groei.

Latente ruimte:

- Kan het stuk over latente ruimte op pagina 18 duidelijker omschreven worden. Waar wordt precies onderzoek naar gedaan? Gaat dit alleen over het innemen van ruimte voor niet gerealiseerde bebouwing of zijn er nog andere zaken waarbij gekeken wordt of er latente ruimte kan worden ingenomen?
Dit zal nader worden uitgewerkt, na sondering op 23 mei. Op pagina 18 wordt de term *latente ruimte* toegelicht, maar nog niet gedefinieerd. Een eenduidige definitie is cruciaal. Gaat het om slapende vergunningen (van bedrijven die zijn

gestopt, zonder intrekking van de vergunning), om niet gerealiseerde bebouwing (x jaar na vergunningverlening zonder 'uitzicht op realisatie') of ook om gerealiseerde bebouwing die niet in gebruik is (gekeken over een langere periode, waardoor het mogelijk is om onderscheid te maken met tijdelijk niet gebruikte ruimte die nodig is voor bedrijfsvoering)?

Ruimtegebruik, POVI & Omgevingsverordening:

- In dit sonderend stuk wordt verschillende keren benoemd dat er zaken worden aangescherpt in de verordening en dat dit mogelijk samen gaat met de POVI en de vertaling in de omgevingsverordening die in 2026 is voorzien.
 - o Worden deze zaken al meegenomen in de POVI die eind deze maand ter inzage wordt gelegd?
Een deel is meegenomen in de POVI, het proces aanpassen verordening gaat nu van start. De definitieve versies worden op elkaar afgestemd.
 - o Zo ja, is dit in te zien voor de behandeling van het LOS op 23 mei?
De ontwerp POVI gaat maandag 26 mei 2025 ter inzage. Deze Ontwerp POVI is te bekijken via:
1) Het DSO via het omgevingsloket (vanaf 26 mei):
<https://omgevingswet.overheid.nl/home/>
2) Polviewer (vanaf 20 mei): <https://polviewer.nl/>
- Ook wordt er benoemd dat er zones worden ingesteld rondom N2000 gebieden waar via de omgevingsverordening beperkingen worden gesteld aan het grondgebruik en aan activiteiten die in deze zones plaatsvinden.
 - o Aan welke beperkende maatregelen wordt gedacht? Kan hierbij ook een inschatting gemaakt worden welke invloed dit kan hebben voor de landbouwsector?
Gedacht moet worden aan maatregelen als beperking van mestaanwending en het gebruik van bestrijdingsmiddelen en/of het aanpassen van grondwateronttrekkingen en/of peilen. Deze maatregelen zijn terug te vinden in de N2000-plannen en de natuurdoelanalyses. Het nemen van maatregelen gebeurt uiteraard in overleg met de grondeigenaar, immers deze maatregelen raken direct aan de bedrijfsvoering.
- Op pagina 21 wordt er gesproken over significante stroken, en dat deze stroken worden opgenomen in de provinciale omgevingsvisie.

- Wanneer kunnen de kaarten waarin deze stroken ingetekend worden en welke restricties er in deze stroken worden ingevoerd, met ons gedeeld worden?

De ontwerp POVI gaat maandag 26 mei 2025 ter inzage. Deze Ontwerp POVI is te bekijken via:

1) Het DSO via het omgevingsloket (vanaf 26 mei):

<https://omgevingswet.overheid.nl/home/>

2) Polviewer (vanaf 20 mei): <https://polviewer.nl/>

- Op pagina 22 staat: “In ‘Verweingsgebieden’ rondom stedelijke gebieden en regionaal verzorgende kernen is er ruimte voor een verbrede landbouwontwikkeling die past bij stad-land-uitloopzones met diensten voor de stad en aanvaardbare risico’s voor het leefklimaat. In ‘Primaire landbouwgebieden’ is er ruimte voor hoog-productieve landbouw binnen de wettelijk vastgelegde milieuruimte.”

- Wat wordt er bedoeld met aanvaardbare risico’s voor het leefklimaat? Zijn dit de normen en vereisten die op dit moment al worden gesteld en zijn die in lijn?

Dit wordt in het POVI-proces verder uitgewerkt. Het is van belang dat de agrarische activiteit in de ‘Verweingsgebieden’ rekening houdt met de kwetsbaarheden voor de leefkwaliteit in het aanpalende (stedelijke) woongebied. Dit kan tot uiting komen in een scheiding tussen mens en dier, spuitvrije zones of bufferzones voor fijnstof en geur. Een aantal algemeen geldende regels voor de landbouw (bijvoorbeeld ammoniakemissie dierenverblijven, geitenhouderijen) gelden overigens ook hier, net als bijvoorbeeld regels voor grondwaterbescherming waar dat nodig is voor drinkwaterwinning.

- In bijlage 2 staat bij de Grote peel en de Deurnsche/ Mariapeel mogelijke aanvullende maatregelen voor veehouderijbedrijven binnen 2 km van het N2000 gebied benoemd.

- Wat is de reden dat deze zones benoemd staan en wat zijn deze mogelijke maatregelen?
- Wat is de onderbouwing en bijdrage van deze mogelijke maatregelen aan het doelbereik?

Beide vragen: Het betreft hier met name maatregelen op het hydrologische vlak. Voor nu is de bestaande hydrologische bufferzone gebruikt. De lopende hydrologische systeemanalyse zal hier verder inzicht in geven.

Innovatie en de mogelijkheden:

- Op pagina 23 staat: “Limburg gelooft in de kracht van innovatie. Nieuwe technologieën, slimme stalsystemen, precisielandbouw en duurzame bedrijfsmodellen vormen de kern van onze aanpak.”
 - o Wanneer dit sonderend stuk tot uitvoering komt, wordt er een grote opgave neergelegd bij de agrarische sector. Hoe wordt ervoor gezorgd en geborgd dat er voldoende innovatie technieken beschikbaar zijn voor deze ondernemers.

Er bestaan al veel innovatieve technieken voor alle sectoren, waarbij de diverse marktpartijen in samenwerking met publieke partijen en kennisinstellingen werken aan verder verfijning en doorontwikkeling van nieuwe technieken. Hierbij is de doorontwikkeling van techniek en protocollering rondom doelsturing een belangrijke pijler.

Als provincie Limburg trekken we gezamenlijk op met andere provincies en de sectoren om kansrijke en bewezen innovaties beschikbaar te maken voor de land- en tuinbouw. Hierbij worden diverse publiek-private projecten ondersteund en geacteerd in netwerken zoals de praktijk aanpak emissiearme veehouderij. Maar ook het NSP zet in op regelingen die toezien op het samenwerken voor innovatie (EIP) en kennisdelen en informeren over nieuwe innovaties.

- o Kan er een overzicht gemaakt worden met geborgde technieken/ innovaties die agrariërs op dit moment kunnen gebruiken om een bijdrage te leveren aan de doelstellingen? Graag hierbij ook de effectiviteit van de maatregel benoemen?

Er zijn diverse websites waar agrarisch ondernemers met een vraag ten aanzien van innovatie terecht kunnen. De website van RVO geeft informatie over innovatieregelingen, regelgeving etc. maar ook inspiratierichtingen ten aanzien van innovaties in de sectoren. De formele lijst van innovaties die kunnen worden gebruikt in de veehouderij worden benoemd in de Omgevingsregeling (bijlagen V en VI). Deze vervangt sinds de invoering van de omgevingswet de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

- o Wat zijn de gevolgen van de recente uitspraken van de Raad van State om te innoveren?

Ook bij innovatie zal de additionaliteit moeten worden aangetoond. Het LOS moet hieraan bijdragen.

- Hoe wordt eraan gewerkt om vergunningverlening voor het gebruik van innovatie technieken mogelijk te maken?

[Zie vorig antwoord](#)

Proces, tijdsplan & totstandkoming LOS

- Op pagina 35 staan de rollen bij de besluitvorming benoemd. Hierbij staat dat Provinciale Staten intensief betrokken wordt bij alle fasen van het LOS.
 - Kunnen we een tijdsplan krijgen waarbij duidelijk wordt welke fasen het LOS doorloopt en hoe PS wordt meegenomen tot de vaststelling van de definitieve LOS en op welke momenten PS welke zeggenschap heeft over het LOS?
 - Graag hierbij ook meenemen op welke manier het ontwerp LOS en de definitieve LOS worden voorgelegd aan PS.
[Het LOS is met name een uitvoeringskader en is gebaseerd op wettelijke opgaves en op het door PS vastgestelde beleidskader Landelijk gebied. Vaststelling is daarmee een GS-bevoegdheid, maar GS hecht aan de inbreng van PS in dit dossier middels een sonderende behandeling. De resultaten van deze behandeling nemen GS mee naar vaststelling op 1 juli as. Verdere behandeling in PS is daarmee niet voorzien. Dat geldt niet als PS besluiten eigen middelen in te zetten \(begrotingsbehandeling\). . GS zullen PS uiteraard wel actief \(blijven\) informeren.](#)
 - Is in kaart te brengen of er- en hoe groot de sociaal maatschappelijke en economische gevolgen van het LOS zijn?
[Nee, maar we hebben vanzelfsprekend oog voor de gevolgen van maatregelen. Dit wordt nader uitgewerkt.](#)
- Hoe heeft u de deelnemers van de reeds lopende gebiedsprocessen betrokken bij het tot stand komen van het LOS?
[Via de PLC en via de inzet van onze gebiedsregisseurs zijn alle partners en de stakeholders in lopende processen betrokken bij de totstandkoming van dit concept-voorontwerp. Ook in de verdere uitwerking is samenwerking cruciaal.](#)
- Hoe heeft u stakeholders betrokken bij het tot stand komen van het LOS? Graag ontvangen we een overzicht van deze participatie (wanneer & wie).
[De Plattelandscoalitie \(bestaande uit de Limburgse Land- en Tuinbouwbond \(LLTB\), Staatsbosbeheer, het Waterschap Limburg, Waterleiding Maatschappij](#)

Limburg, Natuurmonumenten, de Natuur- en Milieufederatie Limburg, de Stichting Het Limburgs Landschap, regiovertegenwoordigers van gemeenten, het Rijk (RTLG) en de Provincie Limburg) heeft kennisgenomen van het Limburgs Offensief Stikstof en daar in haar vergadering van 7 april 2025 op gerefleeteerd. Ambtelijk is met de PLC op 13 maart, 3 april en op 7 mei met de PLC over het LOS gesproken.

Stikstofdepositie:

- Op pagina 43 (Bijlage 1) staat de dalende stikstofdepositielijn per natura 2000 gebied met tussendoel 2030 benoemd.
 - o Kan er ook weergegeven worden wat de stikstofdepositie is in eerdere jaren is op de N2000 gebieden bijvoorbeeld van de jaren 1990, 1995, 2000, 2005, 2010, 2015, 2019?

We kunnen een algemene daling uit het verleden opnemen, maar dit kan niet voor de afzonderlijke gebieden. Deze cijfers zijn niet zo gedetailleerd beschikbaar. Voor het programma zelf is dit overigens minder relevant omdat de daling vooral gerelateerd moet worden aan de natuurwaarden die in de toekomst bereikt moeten gaan worden.

- o Kan in kaart worden gebracht wat de gerealiseerde en verwachte afname c.q. toename in stikstofdepositie uit respectievelijk Duitsland en België is op de desbetreffende N2000 gebieden?

Voor de autonome ontwikkeling is deze zichtbaar in [AERIUS Monitor](#). Voor nieuwe ontwikkelingen zoals het Belgische PAS. Moet dit nog gebeuren.

Financiële Middelen

- Er wordt gevraagd om 7 miljoen euro vrij te maken in de begrotingsbehandeling, kunnen wij een onderbouwing krijgen waarvoor deze nodig is?

Deze middelen zijn bedoeld om goede projecten die bijdragen aan onze doelen te ondersteunen. Het gaat daarbij met name om projecten waarvoor thans geen middelen zijn verkregen bij de beoordeling van onze maatregelenpakketten.